

Forbruget af lægemidler i 2009

af Pernille Lønggaard-Lauridsen og Henriette Engel Hansen

- Medicinforbrug på 21 mia. kr. i 2009** Danskerne brugte medicin for ca. 21 mia. kr.¹ i 2009. Det er en stigning på ca. 4 pct. i forhold til 2008. Stigningen kan især tilskrives vækst i medicinudgifterne på hospitalerne, idet medicinkøbet på apotek stort set var uændret i 2009 sammenlignet med 2008. Stigningen i de samlede medicinudgifter kommer på baggrund af en stigning i forbruget af døgndoser på omkring 2 pct. og en forskydning i forbruget mod dyrere behandlinger - især på hospitalerne, mens indkøbspriserne faldt med 4 pct.
- Mere medicin til lavere priser på apotek** Apotekerne står for udleveringen af 95 pct. af medicinen målt i døgndoser, men kun for 56 pct. af medicinforbruget målt i kroner. Det skyldes, at en stor del sygehusmedicin ikke har angivet døgndoser eller er meget dyr. Apotekerne udleverede 73 mio. pakninger medicin til en samlet pris af 8,8 mia. kr. (indkøbspris ekskl. moms) i 2009. Apotekerne oplevede en vækst i antallet af udleverede døgndoser på ca. 2 pct.², mens indkøbspriserne faldt med ca. 6 pct.
- Apotekets udsalgspris faldt med 5 pct.** Apotekets udsalgspriser på apoteksforbeholdte lægemidler faldt med omkring 5 pct. i 2009, og dermed er udsalgspriserne på apotek faldet med samlet set en tredjedel siden 2000. Det er værd at bemærke, at det er lægemidler, hvor patentet er udløbet, og som dermed er udsat for den danske generiske konkurrence kombineret med apotekernes substitution til den billigste generiske variant, der bidrager mest til faldet i priserne.
- Danskernes mest brugte lægemiddel** Danskernes mest brugte lægemiddel målt i døgndoser er det kolesterolsænkende præparat simvastatin. I 2009 blev der købt ca. 1,5 mio. pakninger svarende til godt 155 mio. døgndoser, hvilket er en stigning på ca. 7 pct. i forhold til 2008. Den gennemsnitlige pris pr. DDD for simvastatin er i 2009 faldet med ca. 55 pct. i forhold til 2008.
- Folkesygdomme** Medicin mod de medicinske folkesygdomme repræsenterer i alt 3/4 af det samlede medicinforbrug på hele medicinmarkedet målt i døgndoser, men kun 1/3 af den samlede omsætning (indkøbspriser ekskl. moms). Der er samlet set sket en stigning på 2,6 pct. i 2009 i forbruget af medicin til behandling af folkesygdomme målt i døgndoser, mens udgifterne er faldet med knap 7 pct. Der blev i 2009 anvendt mest medicin mod hjerte- og karsygdomme målt i døgndoser, mens forbruget af medicin mod psykiske lidelser og medicin mod astma, allergi og KOL indtog henholdsvis anden- og tredjepladsen.
- Slankemidler steg med 70 pct. HPV-vaccine det mest solgte målt i kroner** I 2009 blev det muligt at købe et slankemiddel, alli, i håndkøb på apoteket. Salget af alli var meget højt lige efter introduktionen af lægemidlet, hvorefter salget er faldet tilbage. Samlet set steg salget af slankemidler med knap 70 pct. fra 2008 til 2009. Vaccinen mod HPV-virus³ var det mest solgte lægemiddel målt i kroner i 2009. Fra og med 1. januar 2009 blev denne vaccination en del af børnevaccinationsprogrammet.

¹ Opgjort i apotekernes udsalgspriser inkl. recepturgebyr og afregningspris i sygehussektoren pålagt moms.

² Apotekernes bruttoavanceaftale gør, at apotekerne ikke tjener mere ved at sælge mere eller dyrere medicin.

³ HPV-virus er et virus, der kan give livmoderhalskræft.

1. Generel udvikling i forbruget af medicin

Der blev i alt købt medicin for ca. 21 mia. kr. i 2009 på apotekerne, på hospitalerne og i detailhandlen i Danmark. Det er en stigning på knap 4 pct. sammenlignet med 2008. Stigningen i de samlede medicinudgifter kommer på baggrund af en stigning i det mængdemæssige forbrug på omkring 2 pct., en forskydning i medicinforbruget mod dyreste behandlinger, samt et fald i de gennemsnitlige indkøbspriser pr. døgn dosis på ca. 4 pct.⁴ Det fremgår af en ny analyse af danskernes medicinforbrug, som Apotekerforeningen har gennemført på baggrund af tal fra grossisterne leverancer⁵ i 2008 og 2009.

Danskernes medicinforbrug udgjorde 15,7 mia. kr. i 2009, når der måles i indkøbspriser og ekskl. moms. Forskellen på omkring 5 mia. kr. mellem indkøbspriser og udsalgspriser på apotekerne, på hospitalerne og i detailhandlen udgøres hovedsagelig af moms (25 pct.) samt af omkostninger til distribution af medicin eksempelvis løn, husleje og inventar.

Tabel 1.1. Status 2009 for hele medicinmarkedet (inkl. hospitaler)

ATC-grupper, indkøbspris ekskl. moms (AIP)	Omsætning, mio. kr. (AIP)	Mio. DDD	Mio. pækninger	Ændring omsæt. AIP, pct.	Ændring antal DDD, pct.	Ændring pris*, pct
A: Fordøjelse og stofskifte	1.226	294,4	10,1	-3,1	5,3	-9,4
B: Blod og bloddannende organer	1.267	226,9	4,2	2,7	2,6	0,9
C: Lægemidler til hjerte og kredsløb	1.234	984,7	10,7	-14,8	3,4	-13,3
D: Hudmidler	196	84,8	3,5	9,8	-0,5	6,6
G: Kønshormoner, gynækologiske- og urinvejslægemidler	692	201,9	3,6	4,0	-0,5	-0,7
H: Hormoner til systemisk brug	387	63,1	1,6	6,2	1,6	0,3
J: Systemiske lægemidler mod infektionssygdomme	2.029	42,7	6,2	15,8	2,7	1,6
L: Cæncermidler og lægemidler til immunsystemet	3.406	27,5	1,1	15,6	9,2	-3,9
M: Muskler, led og knogler	350	129,6	4,8	-2,9	2,5	-5,8
N: Nervesystemet	3.054	541,2	24,8	0,9	0,6	-5,4
P: Parasitmidler	50	2,8	0,6	-16,8	-3,1	4,3
R: Åndedrætsorganer	1.204	244,8	10,9	4,4	1,5	2,1
S: Sansorganer	343	19,8	2,6	18,8	0,7	1,1
V: Diverse lægemidler	228	0,5	0,4	8,8	-1,7	5,6
Alle ATC-grupper	15.668	2.864,8	85,1	4,8	2,4	-4,1

Anm: *Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for en ændret forbrugssammensætning samt for lægemidler uden DDD, jf. afsnittet om prisudviklingen side 7.

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger

Gruppen cæncermidler og lægemidler til immunsystemet overhalede i 2009 lægemidler til nervesystemet, som de lægemidler, der blev brugt flest penge på, når man medtager forbruget på hospitalerne. Lægemidler til immunsystemet udgør blandt andet biologiske lægemidler og medicin til organtransplantation.

⁴ Prisstigningstakten opgøres som den gennemsnitlige pris pr. døgn dosis. Der er korrigeret for, at nogle lægemidler ikke har en defineret døgn dosis. Der er endvidere korrigeret for *ændringer som følge af en ændret forbrugssammensætning*.

⁵ Det skal bemærkes, at der i denne analyse benyttes DLI-DDD, idet de reviderede nationale DDD'er for kombinationspræparater endnu ikke indgår i WHO-DDD. Der er en forskel i opgørelsen af samlet DDD på 0,3 pct. i 2008 ved at benytte DLI-DDD i stedet for WHO-DDD. Såfremt WHO-DDD benyttes vil der "mangle" omkring 14 pct. af samlet DDD i 2009 på grund af denne tekniske omlægning.

Det var da også forbruget af cancermidler og lægemidler til immunsystemet, der steg mest i 2009, når der måles i mængder (definerede døgndoser (DDD)). Her kan der konstateres en stigning på 9,2 pct.

Den højeste prisstigningstakt ses inden for hudmidler, mens der har været betydelige prisfald inden for en lang række forbrugsgrupper og særligt priserne på lægemidler til fordøjelse og stofskifte er faldet med over 10 pct.

2. Udviklingen i forbruget af medicin købt på apotek

Apotekerne står for udleveringen af 95 pct. af al medicin i Danmark målt i definerede døgndoser, mens hospitalerne og detailhandlen står for de resterende 5 pct. Størstedelen af al medicin, der anvendes på hospitalerne, har ikke fastsatte definerede døgndoser og er ligeledes relativ omkostningstung. Derfor bidrager apotekerne trods deres dominans i udleveringen af lægemidler målt i døgndoser kun med 56 pct. af den samlede medicinomsætning målt i indkøbspriser ekskl. moms.

Der blev i alt udleveret medicin svarende til 2,7 mia. døgndoser på apotekerne i 2009. Det svarer til, at hver dansker i gennemsnit fik godt 1,3 døgndoser medicin fra apotekerne om dagen i 2009.

Tabel 2.1. Medicinforbrug 2009 for medicin udleveret på apotekerne

ATC-grupper, indkøbspris ekskl. moms (AIP)	Omsætning, mio. kr. (AIP)	Mio. DDD	Mio. pakninger	Ændring omsæt. AIP, pct.	Ændring antal DDD, pct.	Ændring, pris*, pct.
A: Fordøjelse og stofskifte	1.017	278,3	9,1	-3,9	5,3	-10,6
B: Blod og bloddannende organer	304	210,6	3,0	-3,6	2,6	-9,1
C: Lægemidler til hjerte og kredsløb	1.169	969,3	10,3	-15,6	3,5	-13,8
D: Hudmidler	188	82,1	3,3	10,0	-0,4	6,9
G: Kønshormoner, gynækologiske- og urinvejslægemidler	657	199,1	3,6	4,3	-0,5	-0,5
H: Hormoner til systemisk brug	133	55,1	1,2	-1,0	0,7	0,5
J: Systemiske lægemidler mod infektionssygdomme	957	35,0	5,0	17,7	2,3	8,1
L: Cancermidler og lægemidler til immunsystemet	105	8,4	0,2	9,3	2,9	-6,8
M: Muskler, led og knogler	244	123,1	4,2	-9,4	2,5	-7,4
N: Nervesystemet	2.598	510,2	20,6	-0,3	0,4	-6,1
P: Parasitmidler	49	2,7	0,6	-17,3	-3,3	4,5
R: Åndedrætsorganer	1.121	225,4	9,1	4,3	1,9	2,0
S: Sæneorganer	187	19,6	2,5	2,0	0,8	1,0
V: Diverse lægemidler	41	0,0	0,1	9,5	-42,4	-20,4
Alle ATC-grupper	8.771	2718,7	72,8	-0,7	2,3	-5,7

Anm: *Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for en ændret forbrugssammensætning samt for lægemidler uden DDD, jf. afsnittet om prisudviklingen side 7.

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Apotekerne udleverede knap 73 mio. pakninger medicin til en samlet værdi af 8,8 mia. kr. målt i indkøbspriser (ekskl. moms) i 2009, jf. figur 2.1. Omsætningen på apotekerne var størst inden for medicin til centralnervesystemet, der udgjorde ca. 30 pct. af den samlede omsætning eller knap 2,6 mia. kr. Lægemidler til hjerte og kredsløb bidrog med den næststørste andel af den samlede omsætning og udgjorde godt 13 pct. af den samlede omsætning svarende til knap 1,2 mia. kr. Mængdemæssigt blev der udleveret flest lægemidler til hjerte og kredsløb, som omfattede knap 36 pct. af de samlede udleverede døgndoser på apotekerne. Lægemidler til nervesystemet var den næstmest udleverede lægemiddelgruppe på apotekerne i 2009 og udgjorde 19 pct. af de udleverede døgndoser.

Den største stigning i antal udleverede døgndoser kan konstateres inden for forbruget af visse lægemidler mod forhøjet blodtryk (C09A ACE-hæmmere ekskl. kombinationer), hvor stigningen i forbruget har været ca. 12 pct. fra 2008 til 2009, jf. figur 2.2. Stigningen i forbruget af disse lægemidler mod forhøjet blodtryk står således for omkring 30 pct. af den samlede vækst i forbruget af medicin solgt på apoteket. Stigningen i netop forbruget af C09A skal dog ses på baggrund af, at tilskuddet til en række blodtrykssænkende lægemidler i sommeren 2009 blev fjernet for at få forbruget flyttet over til andre typer blodtrykssænkende medicin, hvor patentet er udløbet og som derfor fås billigere. Denne omfordeling af forbruget betyder, at væksten i det samlede forbrug af lægemidler mod forhøjet blodtryk (C09) er steget noget mindre - samlet set med knap 7 pct.

Tabel 2.2. ATC-grupper med størst bidrag til den samlede vækst i DDD på apotek, 2009

ATC-grupper	Vækst, pct.	Vækstbidrag, pct.	Andel af den samlede vækst, pct.
C09A ACE-hæmmere ekskl. kombinationer	12,3	0,7	30,3
C10A Lipidsænkende midler, usammensatte	8,0	0,6	24,2
A02B Midler mod ulcus (mavesår) og gastroøsofageal refluks	13,1	0,4	17,3
N06A Antidepressive midler	6,0	0,3	14,2
C09B ACE-hæmmere i kombination med diuretika	27,3	0,3	12,0
C08C Selektive Calciumantagonister med effekt på karrene	5,4	0,3	11,3
R06A Antihistaminer til systemisk brug	8,7	0,2	7,0
B01A Midler mod blodpropper	2,1	0,1	5,8
N06B Psykostimulerende midler	55,2	0,1	5,3
A10B Perorale midler	6,0	0,1	5,2
B03B Vitamin B12 og folinsyre	10,6	0,1	3,9
G04C Midler anvendt ved godartet forstørret blærehalskirtel	12,7	0,1	3,3
M05B Midler mod knoglesygdomme	9,7	0,1	3,2
A08A Appetitnedsættende midler (slankemidler)	68,5	0,1	2,8

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Forbruget af kolesterolsænkende midler (C10A lipidsænkende midler), hvor der er en stigning på 8 pct. i forbruget af døgndoser fra 2008 til 2009, står for omkring 24 pct. af den samlede forbrugsstigning i 2009. Omkring 17 pct. af den samlede vækst i antallet af udleverede døgndoser kan henføres til et øget salg af midler mod mavesår mv., mens ca. 14 pct. af den samlede vækst i antallet af udleverede døgndoser skyldes et øget forbrug af antidepressive midler.

Forbruget af psykostimulerende midler steg med mere end 50 pct. i 2009. Disse midler anvendes til behandling af blandt andet ADHD. En analyse fra Apotekerforeningen har tidligere vist, at forbruget af psykostimulerende midler til børn (personer under 15 år) i 2008 har oplevet vækstrater, der ligger over 50 pct.

2009 var året, hvor det blev muligt at købe et slankemiddel, alli, i håndkøb på apoteket. Salget af alli var meget højt i maj måned, hvor slankemidlet blev introduceret, hvorefter salget af alli i månederne efter er faldet tilbage til et noget lavere niveau. Overordnet set fik det dog det samlede salg af slankemidler til at stige med knap 70 pct. fra 2008 til 2009.

Den samlede vækst i antallet af udleverede døgndoser kan således især henføres til en stigning i forbruget af lægemidler til lidelser i hjerte og kredsløb.

3. De mest brugte lægemidler

Danskernes mest brugte lægemiddel er det kolesterolsænkende præparat simvastatin, jf. tabel 3.1. I 2009 udleverede apotekerne knap 1,5 mio. pakninger indeholdende godt 155

mio. døgndoser, hvilket er en stigning på 6,7 pct. i forhold til 2008. Der er en tendens til, at væksten i antal udleverede døgndoser er blevet mindre de senere år i forhold til tidligere års høje vækstrater på op til 30 pct.

Antallet af danskere i behandling med simvastatin⁶ har været stigende. Det skønnes, at der i 2009 var omkring 460.000 danskere i behandling med simvastatin, mens dette tal var 442.000 i 2008 og 71.000 i 2002. Antallet af udleverede døgndoser er de seneste år steget mere end antallet af danskere i behandling med simvastatin. Årsagen hertil er, at den enkelte dansker i behandling i gennemsnit forbruger større mængder af simvastatin end tidligere.

Tabel 3.1. Top 10 målt på døgndoser udleveret på apotek

Lægemidler med flest udleverede døgndoser	Eksempler på andre handelsnavne	Niveau 2009			Ændring ift. året før, pct.		
		Omsætning, AIP, mio. kr.	Døgndoser, mio. DDD	Mio. pakninger	Om-sætning	Døgn-doser	Pak-ninger
C10AA01 Simvastatin	Zocor	18,7	155,3	1,5	-51,7	6,7	-0,1
B01AC06 Acetylsalicylsyre	Hjertemagnyl	21,9	133,4	1,3	-26,7	2,3	2,3
N02BE01 Paracetamol	Panodil	179,5	123,5	5,7	2,2	2,6	0,8
C08CA01 Amlodipin	Norvasc	14,7	109,1	0,8	-62,8	6,5	0,0
C03CA01 Furosemid	Furix	15,5	96,3	0,7	0,3	-2,4	6,0
C03AB01 Bendroflumethiazid og kalium	Centyl m. kaliumklo.	91,9	92,8	0,9	-3,0	-3,1	-2,4
C09AA02 Enalapril	Corodil,	8,1	74,0	0,7	-48,3	14,7	15,4
C09AA05 Ramipril	Triatec	11,0	71,3	0,4	-28,8	28,4	30,3
N06AB04 Citalopram	Cipramil	16,1	53,4	0,6	5,3	6,0	3,2
G03AA10 Gestagen og østrogen	Minulet	37,1	48,2	0,6	21,4	-4,7	-4,7
Alle lægemidler		8.770,8	2.718,7	72,8	-0,7	2,3	0,0

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Det øgede forbrug af kolesterolsænkende midler herunder specielt simvastatin kan især henføres til en øget indsats i forhold til behandling og forebyggelse. Flere danskere har i dag fået konstateret forhøjet kolesterolniveau. Øget opmærksomhed på risikofaktorer som overvægt, kost og rygning, behandling ved lavere niveauer af forhøjet kolesteroltal samt øget fokus på andre risikofaktorer (eksempelvis andre sygdomme og arvelighed mv.) har alt i alt øget den forebyggende indsats og medvirket til en stigning i brugen af kolesterolsænkende medicin.

Simvastatin er, som nævnt, det mest brugte kolesterolsænkende lægemiddel. Der er derfor en særlig skarp konkurrence blandt kopiproducenterne. Dette har resulteret i, at lægemidlet er blevet betydeligt billigere efter, at patentet på originalpræparatet, Zocor, udløb i august 2002. Der er i dag 10 kopier udover originalen Zocor på markedet, jf. også side 11.

På grund af apotekernes substitution til den billigste kopi (medmindre lægen eller kunden aktivt fravælger substitution) udgør de billige kopipræparater målt i døgndoser 99,8 pct. af det simvastatin, der udleveres på apotekerne.

⁶ Det skal bemærkes, at den definerede døgndosis for en lang række statiner, herunder simvastatin, ifølge WHO er ændret fra 1. januar 2009. For simvastatin er døgndosis eksemplvis ændret fra 15 mg. til 30 mg. Denne nye definition er også benyttet til revisioner i tallene for forbruget opgjort i døgndoser for simvastatin før 2009, og således får den ændrede definition ikke indflydelse på udviklingen i forbruget af simvastatin over tid. Derimod er niveauerne for forbruget af simvastatin opgjort i definerede døgndoser fra før 2008 halveret, hvis man betragter opgørelser fra tidligere år.

Nummer to på top ti listen over flest udleverede døgndoser på apotekerne er acetylsalicylsyre i svag styrke, som er et blodfortyndende lægemiddel, der ofte sælges under navnet Hjertemagnyl. Der blev i 2009 udleveret godt 133 mio. døgndoser, hvilket svarer til, at hver dansker i gennemsnit forbrugte 24 døgndoser acetylsalicylsyre i svag styrke i 2009. Forbruget af acetylsalicylsyre i svag styrke er steget med godt 2 pct. i forhold til 2008.

På tredjepladsen på listen over flest udleverede døgndoser er paracetamol, der er et svagt smertestillende lægemiddel. Paracetamol sælges under navne som blandt andet Panodil, Pamol og Pinex. Der blev i alt udleveret knap 124 mio. døgndoser paracetamol i 2009, hvilket er en stigning på knap 3 pct. i forhold til 2008.

Betragtes top ti listen over flest udleverede pakkninger på apotekerne indtager paracetamol en klar første plads, jf. tabel 3.2. Der blev i alt udleveret godt 5,7 mio. pakkninger paracetamol i 2009, hvilket i gennemsnit svarer til mere end en pakning pr. dansker. På anden- og tredjepladsen over flest udleverede pakkninger ligger de svage smertestillende lægemidler ibuprofen (Ipren) og acetylsalicylsyre-kombinationer (Kodimagnyl). Der blev udleveret henholdsvis 2,1 mio. pakkninger og 1,6 mio. pakkninger af disse lægemidler.

Tabel 3.2. Top 10 målt på antal pakkninger udleveret på apotek

	Eksempler på andre handelsnavne	Niveau 2009			Ændring ift. året før, pct.		
		Omsætning, AIP, mio. kr.	Døgndoser, mio. DDD	Mio. pakkninger	Omsætning	Døgndoser	Pakkninger
Lægemidler med flest udleverede døgndoser							
N02BE01 Paracetamol	Panodil	179,5	123,5	5,7	2,2	2,6	0,8
M01AE01 Ibuprofen	Ipren	55,5	44,9	2,1	8,7	4,8	5,4
N02BA51 Acetylsalicylsyre, komb. ekskl. psykoleptika	Kodimagnyl	58,6	17,8	1,6	1,4	-4,7	-3,9
C10AA01 Simvastatin	Zocor	18,7	155,3	1,5	-51,7	6,7	-0,1
B01AC06 Acetylsalicylsyre	Hjertemagnyl	21,9	133,4	1,3	-26,7	2,3	2,3
J01CE02 Phenoxymethylpenicillin	Vepicombin	41,4	10,5	1,3	19,5	-2,1	-4,1
R01AA07 Xylometazolin	Zymelin	28,4	13,7	1,1	-6,3	-7,7	-8,4
N02AX02 Tramadol	Nobligan	37,6	16,8	1,1	2,1	2,1	1,6
A10BA02 Metformin	Orabet	17,1	27,9	1,1	-13,6	11,5	11,3
C07AB02 Metoprolol	Selo-Zok	95,5	40,9	1,0	-25,3	2,0	5,4
Alle lægemidler		8.770,8	2.718,7	72,8	-0,7	2,3	0,0

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Simvastatin indtager fjerdepladsen over flest udleverede pakkninger på apotekerne. Dernæst kommer acetylsalicylsyre i svag styrke (blodfortyndende medicin), phenoxymethylpenicillin, xylometazolin (næsnespray mod forkølelse) samt den smertestillende receptmedicin tramadol – alle med over 1 mio. udleverede pakkninger på apotekerne i 2009.

Målt på omsætningen (indkøbspriser ekskl. moms) på apotekerne i 2009 var vaccinen mod human papillomavirus (HPV-forstadiet til livmoderhalskræft) det mest købte lægemiddel, jf. tabel 3.3. Der blev i 2009 omsat for knap 253 mio. kr. (indkøbspris, ekskl. moms) af dette lægemiddel, hvilket er en stigning på knap 46 pct. i forhold til 2008. Lægemidlet er sprunget fra en 5. plads på top 10 listen over mest omsatte lægemidler i 2008 til én førsteplads i 2009. Det skyldes, at vaccinen fra og med 1. januar 2009 blev en del af børnevaccinationsprogrammet. Vaccinationen er i dag gratis for alle piger i alderen 12-15 år. Piger over 15 år skal selv betale for vaccinationen.

Astmamedicinen formoterol mv. (produktnavn eksempelvis Symbicort) var det næstmest omsatte lægemiddel i 2009 med en omsætning på godt 216 mio. kr. På tredjepladsen over de mest omsatte lægemidler udleveret på apotekerne i 2009 var olanzapin (produktnavn eksempelvis Zyprexa), der er et antipsykotisk lægemiddel. Der blev i 2009 omsat for

knop 192 mio. kr. af dette lægemiddel, hvilket er et fald på omkring 10 pct. i forhold til 2008. Hovedparten af faldet kan tilskrives fald i forbruget af døgndoser af olanzapin. Olanzapin var det mest omsatte lægemiddel i 2008.

De fleste lægemidler, der topper listen over de mest omsatte på apotek målt i kr., er relativt dyre. Eksempelvis var den gennemsnitlige indkøbspris (ekskl. moms) for olanzapin knop 36 kr. pr. døgndosis i 2009, mens den gennemsnitlige indkøbspris (ekskl. moms) for formoterol mv. var knop 15 kr. pr. døgndosis i 2009.

Tabel 3.3. Top 10 målt på omsætning udleveret på apotek

	Eksempler på andre handelsnavne	Niveau 2009			Ændring ift. året før, pct.		
		Omsætning, AIP, mio. kr.	Døgndoser, mio. DDD	Mio. pakninger	Omsætning	Døgndoser	Pakninger
Lægemidler med flest udleverede døgndoser							
J07BM01 Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18)	Gardasil	252,7	-	0,1	45,6	-	-5,9
R03AK07 Formoterol mv.	Symbicort	216,4	14,9	0,4	5,0	2,2	6,7
N05AH03 Olanzapin	Zyprexa	191,9	5,4	0,2	-9,7	-6,9	-5,0
N02BE01 Paracetamol	Panodil	179,5	123,5	5,7	2,2	2,6	0,8
N05AH04 Quetiapin	Seroquel	163,7	4,1	0,2	22,8	24,1	14,3
R03AK06 Salmeterol mv.	Seretide	159,6	11,2	0,4	5,3	4,2	4,2
A02BC05 Esomeprazol	Nexium	155,7	20,8	0,4	-17,5	-3,2	-7,4
R03BB04 Tiotropium bromid	Spiriva	150,7	12,4	0,3	7,1	6,2	5,1
C10AA05 Atorvastatin	Zarator	132,0	25,5	0,2	3,0	13,0	1,2
N02AA05 Oxycodon	OxyContin	131,5	4,8	0,5	5,6	5,4	10,2
Alle lægemidler		8.770,8	2.718,7	72,8	-0,7	2,3	0,0

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Det eneste lægemiddel, der findes på alle tre top 10 lister er paracetamol mod svage smerter (Panodil mv.)

4. Prisudvikling

Danskernes medicinforbrug fordeler sig på over 1.000 forskellige lægemiddelstoffer og over 7.000 forskellige pakninger. Både priser på de enkelte pakninger og forbrugets sammensætning på lægemiddelstoffer og pakninger varierer fra år til år. Dertil kommer, at der for nogle lægemiddelstoffer ikke er definerede døgndoser (DDD). Det gælder særligt på en stor del af den medicin, der bruges på hospitalerne. I dette afsnit behandles kun prisudviklingen i apotekssektoren.

Sådan er prisberegningerne udført

Beregninger for prisudviklingen på lægemidler – målt som pris pr. DDD – foregår her på laveste ATC-niveau og udelukker lægemidler, der mangler DDD, idet de beregnede prisændringer ellers kan blive uforståelige. Samtidig tages der højde for en ændret forbrugs-sammensætning, idet forbrugsforskydninger kan påvirke udgiftsudviklingen, uden at priserne ændrer sig.

Udelades lægemidler uden DDD samtidig med, at der tages højde for ændringer i forbrugssammensætningen ved at sammenligne, hvad den faktiske sammensætning af forbruget af medicin i 2008 på laveste ATC-niveau kostede i 2009, kan forskellen mellem udgifterne i 2008 og 2009 alene kan tilskrives prisudviklingen.

Tabel 4.1. Pris pr. DDD korrigeret for lægemidler uden DDD samt forbrugsforskydninger, apotekerne

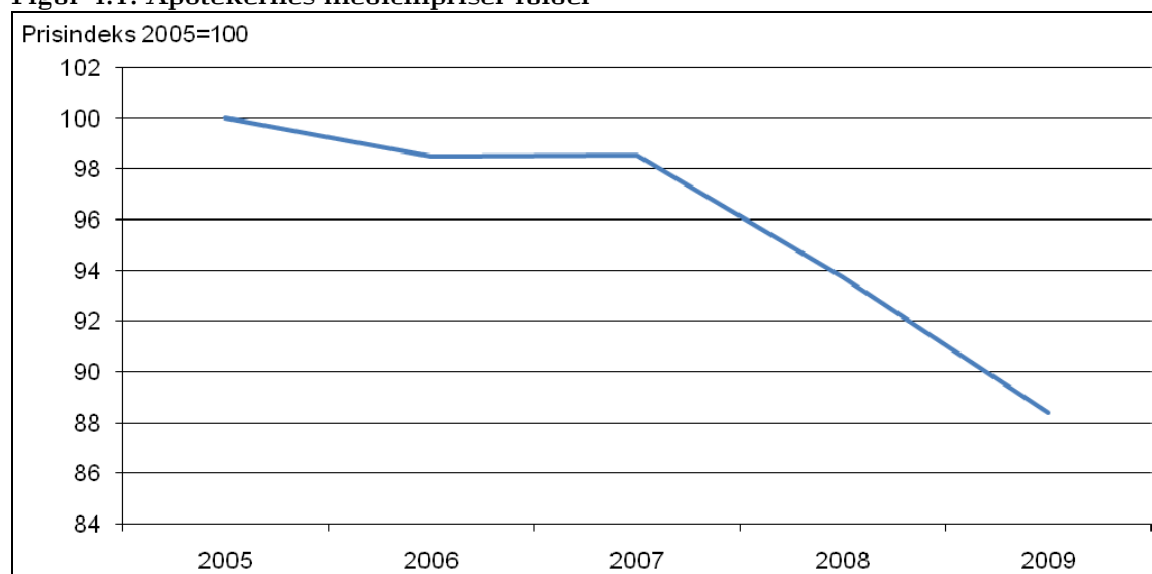
ATC-gruppe	2008	2009	Ændring, pct.

A: Fordøjelse og stofskifte	3,9	3,4	-10,6
B: Blod og bloddannende organer	1,5	1,4	-9,1
C: Lægemidler til hjerte og kredsløb	1,5	1,3	-13,8
D: Hudmidler	1,4	1,4	6,9
G: Kønshormoner, gynækologiske- og urinvejslægemidler	3,0	3,0	-0,5
H: Hormoner til systemisk brug	2,5	2,5	0,5
J: Systemiske lægemidler mod infektionssygdomme	7,7	8,4	8,1
L: Cæncermidler og lægemidler til immunsystemet	10,5	9,8	-6,8
M: Muskler, led og knogler	2,1	1,9	-7,4
N: Nervesystemet	5,1	4,8	-6,1
P: Parasitmidler	18,1	18,9	4,5
R: Åndedrætsorganer	4,9	5,0	2,0
S: Sansorganer	4,7	4,8	1,0
V: Diverse lægemidler	64,3	51,2	-20,4
Alle ATC-grupper	3,0	2,8	-5,7

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger

Indkøbspriserne (ekskl. moms) på apotek faldt i 2009. Således kunne forbruget fra 2008 købes 5,7 pct. billigere i 2009, jf. tabel 4.1. Prisudviklingen på apotekerne fortsætter således trenden fra de senere år, hvor priserne samlet set er faldet med omkring 12 pct. fra 2005 til 2009. Prisfaldet har de senere år været tiltagende, jf. figur 4.1.

Figur 4.1. Apotekernes medicinpriser falder

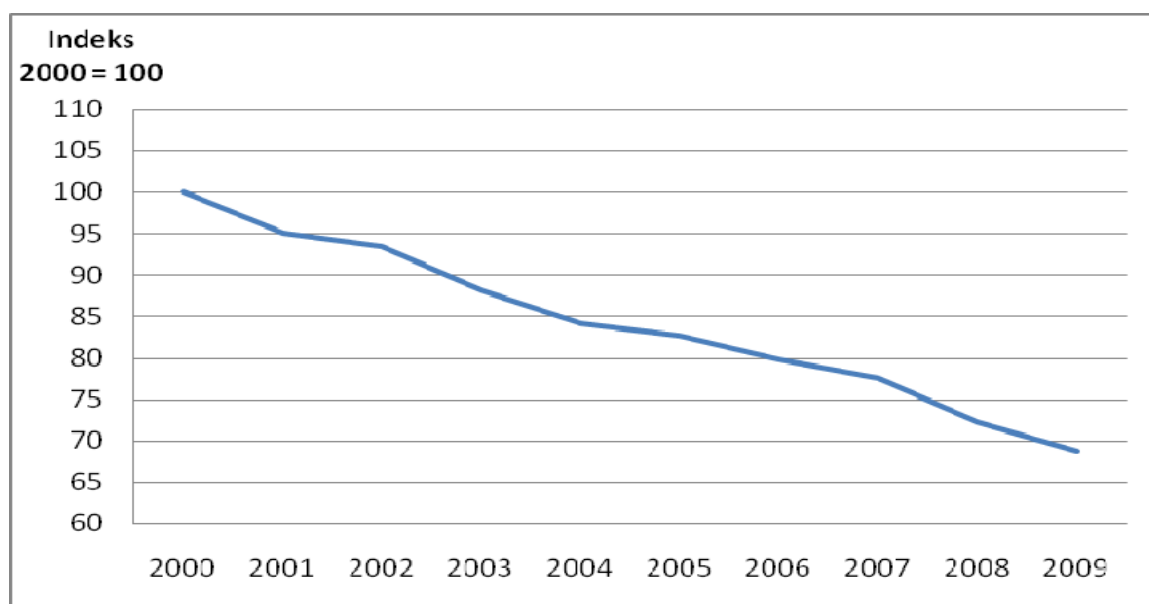

Amn: Gennemsnitlige indkøbspriser pr. DDD på ATC5-niveau korrigeret for manglende DDD og ændret forbrugssammensætning (Laspeyres kædeindeks)

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Apotekernes udsalgspriser på de apoteksforbeholdte lægemidler er faldet med skønsmæssigt ca. 5 pct. fra 2008 til 2009 og med omkring ca. 17 pct. i perioden fra 2005 til 2009. Så selvom apotekernes udsalgspriser er faldet lidt mindre end apotekernes indkøbspriser i 2009 som følge af en øget apoteks avance i 2009, er udsalgspriserne på apoteksforbeholdte lægemidler gennem de seneste 4 år faldet 2 procentpoint mere end indkøbspriserne, fordi apoteksavancen samlet set i perioden har været faldende. I perioden fra 2000 og frem til 2009 er priserne på apoteksforbeholdte lægemidler samlet set faldet med 31 pct., jf. figur 4.2.

Figur 4.2. Udsalgspriserne på apoteksforbeholdte lægemidler er faldet markant siden 2000

Kilde: Lægemiddelstyrelsen samt Danmarks Apotekerforeningen.

Det antidepressive middel, venlafaxin, bidrog isoleret set til, at priserne på lægemidler i Danmark faldt med 1,8 pct. fra 2008 til 2009, jf. tabel 4.2. Venlafaxin blev i Danmark udsat for generisk konkurrence i december 2008, og allerede i løbet af de første 14 dage faldt priserne med 82 pct. Fra 2008 til 2009 faldt prisen på venlafaxin med næsten 90 pct.

Samlet set er 10 ud af de 14 lægemidler på listen over lægemidler, der bidrager mest til det samlede prisfald, udløbet af patent og er dermed udsat for den hårde danske generiske konkurrence kombineret med apotekernes pligt til at substituere til den billigste kopi. Priserne på de øvrige 4 lægemidler er påvirket af tilstedeværelsen af parallelimport. Det drejer sig om esomeprazol, losartan, losartan kombinationer samt sildenafil.

Tabel 4.2. Lægemidler med de største bidrag til de samlede prislede på apotek i 2009

ATC-gruppe og navn	Eksempler på andre handelsnavne	Prisændring, pct.	Vækstbidrag, pct.
N06AX16 Venlafaxin	Efexor	-88,9	-1,8
A02BC02 Pantoprazol	Pantoloc	-61,4	-1,0
C07AB02 Metoprolol	Selo-Zok	-26,7	-0,4
A02BC05 Esomeprazol	Nexium	-14,7	-0,3
C08CA01 Amlodipin	Norvasc	-65,1	-0,3
B01AC04 Clopidogrel	Plavix	-21,4	-0,3
C09CA01 Losartan	Cozaar	-20,2	-0,3
C10AA01 Simvastatin	Zocor	-54,7	-0,3
M05BA04 Alendronsyre	Fosamax	-63,2	-0,2
C09DA01 Losartan, kombinationer	Fortzaar	-16,1	-0,2
N03AX09 Lamotrigin	Lamictal	-26,5	-0,2
N06AX11 Mirtazapin	Remeron	-52,2	-0,1
C10AA05 Atorvastatin	Zarator	-8,9	-0,1
G04BE03 Sildenafil	Viagra	-15,8	-0,1
Bidrag til det samlede fald i apotekernes indkøbspriser i 2009			-5,6

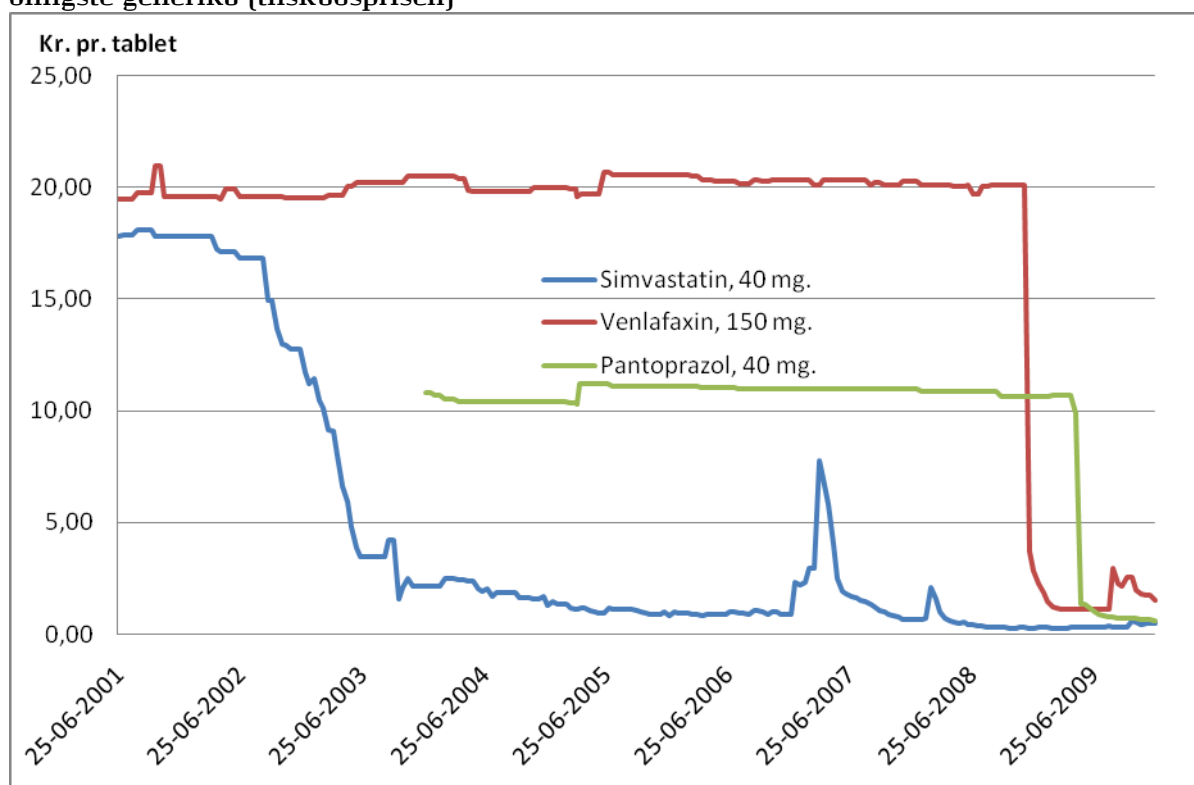
Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Pantoprazol mod mavesår samt metoprolol mod forhøjet blodtryk bidrog med prislede på ca. 61 pct. og ca. 27 pct. også væsentligt til det samlede fald i de gennemsnitlige indkøbspriser på apotekerne i 2009.

Også danskernes mest brugte lægemiddel, simvastatin, bidrog væsentligt til det samlede prislede på medicin. Priserne på simvastatin er faldet med knap 55 % i 2009 i forhold til 2008, og det bidrager isoleret set til, at priserne faldt med 0,3 pct.

Det danske prissystem med 14-dages auktioner kombineret med apotekernes substitution til det billigste alternativ har skabt en konkurrence, der har medført meget lave priser på generisk medicin i Danmark. Eksempelvis udløb patentet for simvastatin i august 2002 så apotekerne kunne tilbyde et billigere alternativ, og siden da er stoffet faldet med hele 97 pct. fra 16,79 kr. pr. tablet til nu 45 øre per tablet (simvastatin 40 mg, 100 stk.). Venlafaxin og pantoprazol er i henholdsvis december 2008 og maj 2009 blevet udsat for pris-konkurrence, og her har prislede været særdeles kraftigt på meget kort tid. Prisen på venlafaxin er således faldet med omkring 94 pct. på lidt over et år, mens prisen på pantoprazol er faldet med 95 pct. på lidt over et halvt år, jf. figur 4.2.

Figur 4.2. Priserne på medicin styrtdykker, når medicinen udsættes for konkurrence, det billigste generika (tilskudsprisen)

Kilde: Lægemiddelstyrelsen

5. Udvalgte lægemidler

Som en opfølgning på tidligere års analyser af udvalgte lægemidler, fokuseres der også her på forbruget af fortrydelsespiller, midler til rygeafvænning samt sovemedicin. I dette afsnit gives en status på udviklingen i forbruget af disse lægemidler.

Tabel 5.1. Udvalgte lægemidler

	Niveau 2009				Ændring ift. året før, pct.			
	Omsætning, mio. kr.	AIP, Døgn-doser, mio. DDD	Pakninger (1.000)	Indkøbspris pr. DDD**	Omsætning	Døgn-doser	Pakninger	Indkøbspris pr. DDD***
Fortrydelsespiller	7,2	-	99,9	-	-2,1	-	-2,1	-
Midler rygeafvænning*	246,7	17,8	1.916,9	13,8	2,7	1,0	-1,3	1,4
Sovemedicin****	34,5	44,9	1.174,9	0,7	11,7	-16,3	-10,4	21,7

Amn: * Inkl. håndkøbssalg i dagligvarebutikker, ** Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for lægemidler uden DDD, ***Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for en ændret forbrugssammensætning samt for lægemidler uden DDD.

****Indeholder beroligende benzodiazepiner eller lignende midler samt melatonin, ATC-grupperne; N05CD, N05CF og N05CH.

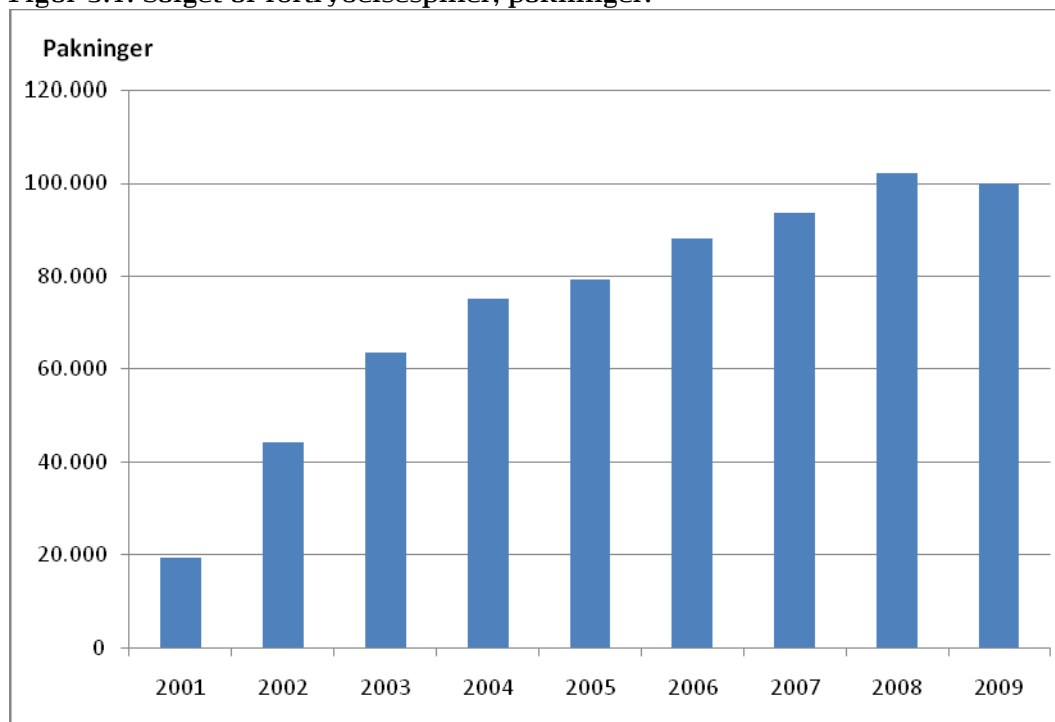
Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

5.1 Fortrydelsespiller

Der blev i 2009 solgt ca. 100.000 pakninger fortrydelsespiller. Dette er et fald på 2,1 pct. i forhold til 2008. Siden 2001, hvor det har været muligt at købe fortrydelsespiller uden recept, er salget af fortrydelsespiller mere end firedoblet. Dog er 2009 året, hvor salget af fortrydelsespiller for første gang faldt (lidt) tilbage, jf. figur 5.

I en analyse af kvinders brug af nødprævention fra 2007, foretaget af Sundhedsstyrelsen, er profilen på købere af nødprævention blevet undersøgt. Undersøgelsen viste, at den typiske bruger af fortrydelsespiller anvender pillerne, fordi kondomet har været glemt eller svigtet, eller p-pillen er glemt. På baggrund af undersøgelsen, er der ikke belæg for, at det jævnt stigende forbrug siden 2001 kan tilskrives, at fortrydelsespiller anvendes som prævention.

Figur 5.1: Salget af fortrydelsespiller, pakkninger.

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Kvinder, der for eksempel oplever svigt i den vanlige prævention, har dermed mulighed for at købe fortrydelsespiller uden recept på apoteket.

Der må dog højst gå 72 timer efter et ubeskyttet samleje til indtagelsen af pillen, for at den skal virke. Dette forhold er ifølge Sundhedsstyrelsens analyse ikke kendt af seks ud af ti kvinder under 25 år. Det er derfor meget vigtigt, at kvinderne har adgang til faglig rådgivning i forbindelse med købet. Lægemiddelstyrelsen afviste i foråret 2009 Registringsnævnets anbefaling om at frigive nødprævention til salg uden for apotekerne.

5.2 Midler til rygeafvænnning

Der blev i 2009 solgt godt 1,9 mio. pakkninger midler til rygeafvænnning, herunder blandt andet nikotintyggegummi. Dette er et fald på godt 1 pct. i forhold til 2008. Det kan derfor tyde på, at effekter af rygeloven, der blev indført medio august 2007, har stabiliseret sig.

5.3 Sovemedicin

Forbruget af sovemedicin målt i døgn doser faldt i 2009 med 16,3 pct. i forhold til 2008. Og gennem de seneste 4 år er forbruget faldet med 30 pct. Sundhedsstyrelsen udarbejdede i midten af 2007 en ny vejledning til landets læger om korrekt ordination af blandt andet sovemedicin, hvor formålet med den nye vejledning var at sikre, at færre danskere bliver afhængige af sovemidler. Tallene kan være et udtryk for, at den nye vejledning har vundet indpas. Det skal bemærkes, at sovemedicin her defineres som lægemidler indeholdende beroligende benzodiazepiner eller lignende midler samt melatonin.

På trods af faldet i forbruget af sovemidler steg omsætningen med knap 12 pct., fordi priserne steg ganske betydeligt. Prisstigningen skyldes leveringsvigt for de billige generika (kopilægemedler).

6. Folkesygdomme

I regeringens sundhedsprogram "Sund hele livet" fra september 2002 blev der lagt op til et strategiarbejde omkring otte folkesygdomme. Folkesygdomme er sygdomme med så stor udbredelse, at betegnelsen folkesygdomme er berettiget. Sundhedsstyrelsen definerer i alt otte folkesygdomme; hjerte- og karsygdomme, psykiske lidelser, overfølsomheds sygdomme (astma og -allergi), aldersdiabetes, forebyggelige kræftformer, knogleskørhed, muskel- og skeletlidelser samt rygerlunger (KOL).

Apotekerforeningen fokuserer på udviklingen i lægemiddelforbruget til behandling af folkesygdomme. Da den medicin, der anvendes til behandlingen, ikke for alle otte sygdomme entydigt kan udskilles af statistikkerne over lægemidler udleveret på apotekerne, har Apotekerforeningen valgt en tillempet definition af folkesygdomme. Medicinforbrugsmæssigt betyder det, at type 1-diabetes og type 2-diabetes slås sammen, KOL slås sammen med astma og allergi samt at der bliver set bort fra forebyggelige kræftformer. Apotekerforeningens definition af "medicinske" folkesygdomme er i stedet suppleret med "svage" smerter, som er den lidelse, der bruges mest medicin imod i Danmark, samt mavesår mv.

De "medicinske" folkesygdomme omfatter således; hjerte- og karsygdomme, psykiske lidelser, astma, allergi og KOL, svage smerter, muskel- og skeletsygdomme, diabetes, mavesår samt knogleskørhed.

Tabel 6.1. De største folkesygdomme i Danmark - hele medicinmarkedet (inkl. hospitaler).

	Niveau 2009				Ændring ift. året før, pct.			
	Omsætning AIP, mio. kr.	Døgndoser, mio. DDD	Pakninger (1.000)	Indkøbspris pr. DDD**	Omsætning	Døgndoser	Pakninger	Indkøbspris pr. DDD***
Medicin mod hjerte- og karsygdomme	1.641,5	1.168,9	13.546,5	1,4	-12,0	3,2	-0,2	-11,6
- heraf kolesterolsænkende medicin	260,6	203,0	1.883,3	1,2	-1,0	8,0	0,9	-13,5
Medicin mod psykiske lidelser*	1.070,2	255,2	6.029,2	3,9	-9,4	-1,9	-5,4	-13,7
- heraf antidepressivmedicin	288,1	156,3	2.445,7	1,8	-32,5	5,9	-1,2	-38,2
Astma-, allergi- og KOL-medicin	1.050,7	193,6	6.303,2	5,3	4,9	2,6	2,2	1,7
Medicin mod muskel- og skeletsygdomme	306,3	179,5	6.217,7	1,6	-0,6	-0,7	-2,1	0,0
Medicin mod svage smerter	310,3	165,3	10.916,9	1,9	2,9	2,0	-0,5	2,9
Diabetesmedicin	391,6	91,3	2.442,6	4,0	11,1	5,4	7,2	-2,6
Medicin mod mavesår mv.	295,0	94,9	2.175,8	3,5	-29,5	13,0	5,0	-28,2
Medicin mod knogleskørhed	133,0	25,3	404,9	5,5	-9,3	9,2	1,5	-13,2
Sum af ovenstående	5.198,7	2.174,1	48.036,7	2,4	-6,8	2,6	-0,3	-9,0
Andel af samlet forbrug, pct.	33,2	75,9	56,4	-	-11,0	0,2	-0,9	-

Amn: *Defineret som summen af N05, psykofarmaka, og N06A, antidepressive midler, ** Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for lægemidler uden DDD, ***Gennemsnitspris pr. DDD korrigeret for en ændret forbrugssammensætning samt for lægemidler uden DDD.

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

De medicinske folkesygdomme udgør i alt 76 pct. af det samlede medicinforbrug på hele medicinmarkedet målt i døgndoser. Der er samlet set sket en stigning på 2,6 pct. i forbruget af medicin til behandling af folkesygdomme målt i døgndoser i 2009 i forhold til 2008, jf. tabel 6.1. Men samtidig er udgifterne (omsætningen målt i indkøbspriser ekskl. moms) faldet med knap 7 pct.

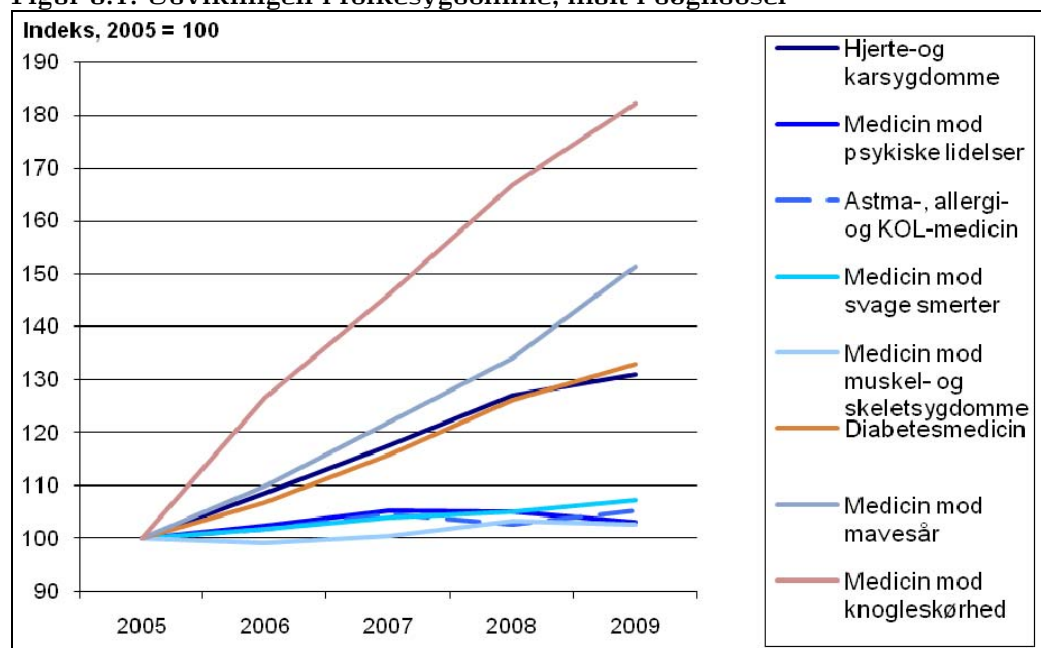
Der har siden 2005 været en stigning i forbruget af døgndoser inden for de nævnte folkesygdomme på 21 pct. Da det generelle medicinforbrug tilsvarende er steget med knap 18 pct. i perioden, er *andelen* af medicin, der forbruges i behandlingen af de otte medicinske folkesygdomme, steget med 3 procentpoint.

Forbruget af medicin til hjerte- og karsygdomme udgør 41 pct. af det samlede medicinforbrug i Danmark målt i døgndoser og ligger på en klar førsteplads på listen over medicin til behandling af de medicinske folkesygdomme i Danmark. Hjerte- og karsygdomme omfatter problemer med forhøjet kolesterol i blodet, forhøjet blodtryk og hjertesvigt mv. Der er gennem de senere år sket en kraftig stigning i forbruget af medicin til hjerte- og karsygdomme. Der blev i alt forbrugt knap 1,2 mia. døgndoser i 2009 svarende til en stigning på godt 3,2 pct. i forhold til 2008. I 2005 var forbruget 892 mio. døgndoser. Forbruget er dermed steget med omkring 30 pct. på fire år.

Det er især forbruget af kolesterolsænkende medicin, der er vokset kraftigt. På fire år er forbruget steget med 67 pct. målt i døgndoser. Fra 2008 til 2009 er der sket en stigning på 8 pct. Der blev i alt forbrugt 203 mio. døgndoser kolesterolsænkende medicin i 2009.

Det øgede forbrug af medicin til hjerte- og karsygdomme skal ses i lyset af nye behandlingsrekommandationer – blandt andet, at eksempelvis personer med forhøjet blodtryk eller diabetes stadig oftere behandles med flere forskellige typer medicin.

Figur 6.1. Udviklingen i folkesygdomme, målt i døgndoser

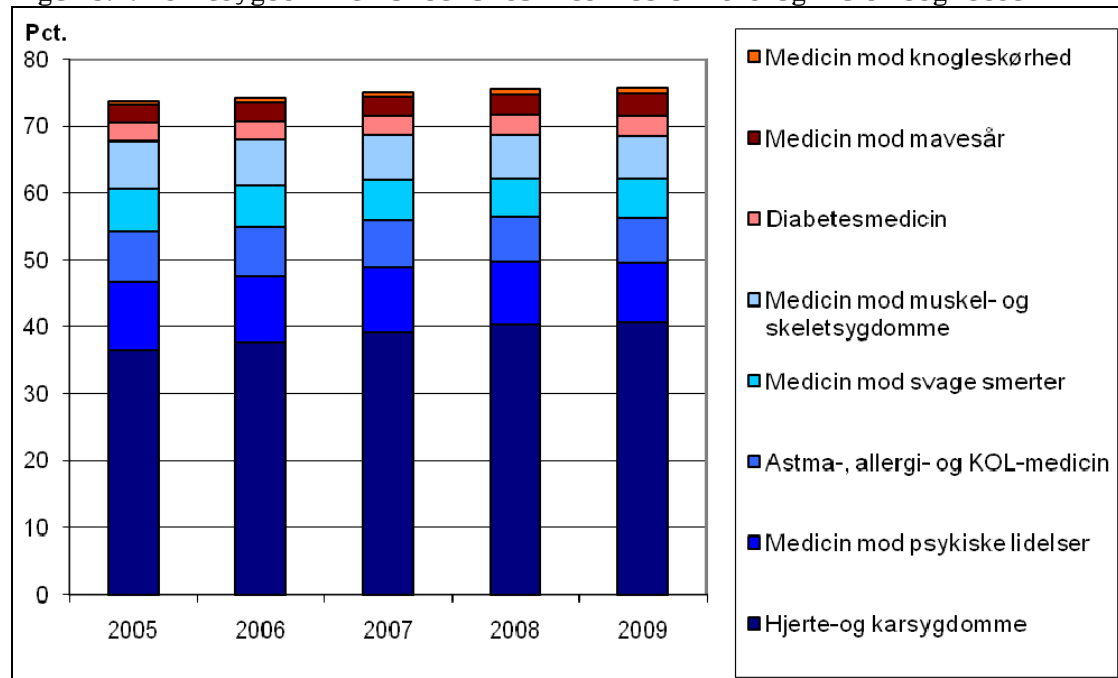
Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Psykiske lidelser kommer ind på en andenplads over de folkesygdomme, der behandles med mest medicin målt i døgndoser. Der blev i alt forbrugt knap 255 mio. døgndoser medicin til psykiske lidelser i 2009, hvilket svarer til et fald på knap 2 pct. i forhold til 2008. Som en del heraf udgjorde forbruget af antidepressiv medicin godt 156 mio. døgndoser i 2009, svarende til en stigning på knap 6 pct. i forhold til 2008.

Medicin mod astma, allergi og KOL samt medicin mod muskel- og skeletsygdomme ligger på henholdsvis en tredje- og fjerdeplads på listen over de folkesygdomme, der behandles med mest medicin målt i døgndoser. Der forbruges årligt henholdsvis 194 mio. og 180 mio. døgndoser medicin til behandling af de to folkesygdomme. Forbruget af medicin mod astma, allergi og KOL er steget godt 5 pct. siden 2005, mens forbruget af medicin mod muskel- og skeletsygdomme er steget knap 3 pct. siden 2005.

Den folkesygdom, hvor medicinforbruget målt i døgndoser er steget relativt mest siden 2005, er medicin mod knogleskørhed. Der er sket en stigning på over 80 pct. fra 2005 til 2009. Fra 2008 til 2009 steg forbruget af medicin mod knogleskørhed med 9 pct. Samlet set udgør medicin mod knogleskørhed dog kun godt 1 pct. af det samlede medicinforbrug til behandling af de medicinske folkesygdomme.

Figur 6.2. Folkesygdomme - andel af samlet medicinforbrug målt i døgndoser

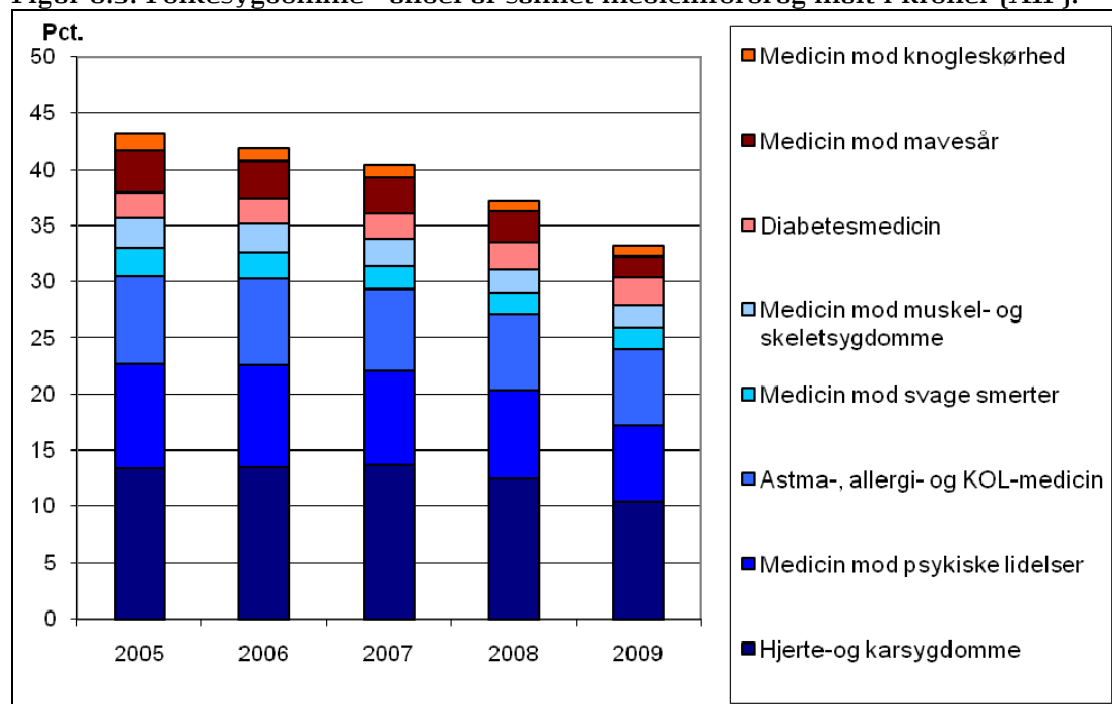

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

Udgifterne til medicin til behandling af de otte medicinske folkesygdomme udgjorde 33 pct. af den samlede omsætning (indkøbspriser ekskl. moms) i 2009. Da samme medicin udgjorde 76 pct. af det mængdemæssige forbrug i 2009, er den gennemsnitlige døgndosis medicin til behandling af de medicinske folkesygdomme således betydelig billigere end en gennemsnitlig døgndosis medicin til behandling af andre sygdomme.

Udgifterne til behandling af de otte medicinske folkesygdomme er steget knap 5 pct. siden 2005, mens udgifterne til det samlede medicinforbrug i Danmark er steget med knap 37 pct. siden 2005. Medicinudgifterne til de medicinske folkesygdomme har således udgjort en faldende andel af de samlede medicinudgifter i perioden 2005 til 2009, jf. figur 6.3.

Figur 6.3. Folkesygdomme - andel af samlet medicinforbrug målt i kroner (AIP).

Kilde: DLI samt Apotekerforeningens beregninger.

De medicinske folkesygdomme, der er forbundet med de største medicinudgifter, er hjerte- og karsygdomme samt psykiske lidelser. Omsætningen i forbindelse med behandlingen af disse sygdomme var henholdsvis godt 1,6 mia. kr. og 1,1 mia. kr. i 2009.

De høje udgifter til medicin mod psykiske lidelser sammenlignet med størrelsen af forbruget skal ses i lyset af, at medicinen til psykiske lidelser er relativt dyr pr. døgn dosis. Det samme gør sig gældende for medicin mod astma, allergi og KOL, medicin mod mavesår samt medicin mod knogleskørhed, som generelt er relativt dyrt sammenlignet med medicin mod andre sygdomme. Omvendt er kolesterolsænkende medicin relativt billig sammenlignet med medicin mod andre folkesygdomme.

De gennemsnitlige priser på medicin mod psykiske lidelser faldt med 14 pct., herunder faldt priserne på antidepressiv medicin med hele 38 pct. Endvidere faldt priserne på medicin mod mavesår mv. med godt 28 pct. fra 2008 til 2009. Derudover faldt priserne på medicin mod hjerte- og karsygdomme med 12 pct., herunder faldt priserne på kolesterolsænkende medicin med knap 14 pct. De store fald i de gennemsnitlige priser på medicin mod psykiske lidelser, mavesår mv. samt medicin mod hjerte- og karsygdomme skyldes især konkurrence blandt kopiproducenterne og apotekernes substitution til billigste kopi.